

2. ábra: Balatonfüred felé vonuló zivatarfelhő mammatusokkal 2008. április 26-án délután. Horváth Ákos felvétele.

ki átmenetileg erős vihar. Augusztus 15-én a balatoni nyár legmelegebb napját szintén látványos, nagy vihar követte. A 15(!) fokos lehülést hozó front este szinte szárazon tört be a Dunántúlra. A Balatonnál áthaladását követően négy alkalommal is volt legalább 90 km/h-s szélroham (a legutolsó időpontban – már hajnaltájt- heves zivatar kíséretében). Ezek az éjszaka első, illetve második felére estek, így az összesen 12 nagy

viharos helyzet 13 napon okozott ilyen szelet.

Az utolsó nagy vihar már október 17-ére esett. A front még 0 óra körül érkezett, megerősödő széllel (magassági szél 850–700 hPa: 25–30 m/s), majd átvonulása után hajnalban újabb hullám érkezett záporos csapadékkal, s ekkor alakult ki a szélmaximum Fürednél 94 km/h-val. A front szintén nagy lehülést eredményezett. Az október 16-i 22 C fok

körüli maximumról 17-re már csak 12 fok körüli értékek voltak mérhetőek a Balatonnál.

A Balatonra kiadott másodfokú viharjelzések érvényességi ideje a teljes viharjelzési időszak 17,5 ill. 16,5 százaléka, a kevésbé szeles Velencei-tónál csupán a 8,9 százaléka terjedt ki. A viharjelzés törzsidőszakában a Balatonnál a fenntartási idők – az 1. táblázatban kiemelt módon – már csak 600 illetve 638 órát tettek ki, ami kevéssel a sokéves átlag (650 óra) alá került. A Balatonra kiadott riasztások összeváltása 86 százalékos, a Velencei-tóra vonatkozóan 85 százalékos volt.

A Balatoni Vízügyi Rendszer tájékoztatása szerint 2008 április 1-től október 31-ig 7 (2007-ben 16) ember fulladt a Balatonba. Szakembereik 124 alkalommal 311 fürdőző, vagy hajózó személyt mentett ki a vízből. Egyetlen olyan halálos kimenetelű vízi baleset sem történt, amely elmaradt, vagy későn kiadott viharjelzés következménye lett volna. A Katasztrófavédelem fényjelző állomásai a Balaton nyugati medencéjében 2335, a keleti medencében 2210, a Velencei-tónál 1572 órán át üzemeltek kisebb-nagyobb megszakításokkal.

Zsikla Ágota

OLVASTUK

KI VOLT JALSOVITS ALADÁR?

E számunk 28. oldalán olvasható egy 1876-ból származó felhívás „meteorológiai észleletek”-re. Az alábbiakban az írás szerzőjéről találhatunk néhány adatot. (A szerk.)

175 éve, 1833. november 25-én született Veszprémben Jalsovits Aladár Károly, szerzetes, tanár. 1850. szeptember 15-én belépett a bencés rendbe. Pannonhalmán végezte a teológiát, 1857. augusztus 31-én szentelték pappá. 1862-ig Pápán, 1865-ig Komáromban, 1869-ig Sopronban gimnáziumi tanár, azután a füredfürdői (Balatonfüred) Kerek-templom lelkésze. Cikkei jelentek meg a MAGYAR HÍRNÖK és a MAGYAR ÁLLAM című lapokban. 1874 végén átveszi Écsi József gyógyszerésztől a meteorológiai méréseket, és nagy buzgalommal végzi azokat 1885-ig. 1889 után nyugdí-

jasként Tihanyban él, itt is hunyt el 1897. július 10-én. Jalsovits 1878-ban adta ki A balatonfüredi gyógyhely és kirándulási helyei című könyvét, melyben beszámol róla, hogy „1875-ben állíttatott föl a légtünet-megfigyelési állomás (meteorologia), mely a fürdőintézet éghajlati viszonyait van hivatva meghatározni... A légtüneti észleletek megfigyelési eszközei a legpontosabbak, és a magyar kir. kormány tanügyi minisztériumának tulajdona. 1877-ki év nyarán vizsgálta meg ezen eszközöket önagysága dr. Schenzel Guidó, a budapesti magyar kir. meteorológiai intézet igazgatója, és teljesen jóknak találta. Az észlelési hely (lelkészlak) tenger fölötti abszolút magassága 146 méter. A hőmérséklet följegyzéseinek a száz fokú Celsius hőmérő használtatott.”

Kovács Győző